

การพัฒนาแบบการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพของ
โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก

The development of the School Administration Model toward the
Quality School of Wat Bang Khun Thian Nok School

ทรงพล เจริญคำ

Songpol Charoenkham

โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก สำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร

Wat Bang Khun Thian Nok School, Chom Thong District Office, Bangkok, Thailand

E-mail: Songpol2511@hotmail.co.th

Received March 8, 2022; Revised June 18, 2023; Accepted June 19, 2023

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหา ความจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพและวิเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพ 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก 3) ทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก และ 4) ประเมินผลรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก รูปแบบการวิจัยเป็นงานวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 1 คน ครู จำนวน 25 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน และคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง จำนวน 8 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 47 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) ข้อคำถามประเด็นสนทนากลุ่ม 2) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง 3) แบบประเมิน และ 4) แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัญหา ความจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก สำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร พบปัญหา 1) ผู้เรียนขาดความรู้และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ 2) ครูผู้สอนมีการจัดการเรียนการสอนด้วยการใช้เทคโนโลยีและบูรณาการสื่อประกอบการสอนค่อนข้างน้อย ส่วนใหญ่นำเนื้อหามากกว่าวิธีสอน 3) อุปกรณ์เทคโนโลยีของสถานศึกษายังไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และ 4) ขาดแหล่งเรียนรู้ ขาดแหล่งสนับสนุนในการปรับปรุงและพัฒนาอุปกรณ์ สถานที่ให้อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้ และองค์ประกอบของการบริหาร

สถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพ ประกอบด้วย 1) การพัฒนาคุณภาพนักเรียนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ระบบออนไลน์ 2) การพัฒนาคุณภาพครู 3) การพัฒนาระบบการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ 4) การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน 5) การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และ 6) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน 2. รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพ มีจำนวน 6 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) องค์ประกอบของโรงเรียนคุณภาพ 6 องค์ประกอบ 4) กระบวนการบริหารเพื่อพัฒนาสู่โรงเรียนคุณภาพ 6 ขั้นตอน 5) ผลลัพธ์ และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จ 3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก พบว่ามีระดับปฏิบัติการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\mu=4.60$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\sigma=0.23$) 4. ผลการประเมินผลของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก 1) ผลการประเมินระดับคุณภาพภายในโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก ปีการศึกษา 2563 กับปีการศึกษา 2564 พบว่า โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับพัฒนาสูงขึ้น 2) นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปีการศึกษา 2564 สูงกว่าปีการศึกษา 2563 3) ความพึงพอใจของครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\mu=4.06$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\sigma=0.13$)

คำสำคัญ: การพัฒนา; รูปแบบการบริหารสถานศึกษา; โรงเรียนคุณภาพ

Abstract

This Article aimed to study 1) study the problem, necessity of school administration to quality school and analysis of components of school administration to quality school 2) developing the model of school administration toward the quality school of Wat Bang Khun Thian Nok School 3) trying out the model of school administration toward the quality school of Wat Bang Khun Thian Nok school and 4) evaluation of the school administration model toward the quality school of Wat Bang Khun Thian Nok School. The research model is Research and Development (R&D). The study populations were comprised of 1 deputy director of the school, 25 teachers, 13 school committees and educational personnel and 8 parents' network committees, totaling 47 persons. The research instruments were 1) Group discussion questions, 2) Semi-structured interview, 3) Assessment form and 4) Questionnaire. The statistics used for analyzing the collected data were frequency, percentage, mean, standard deviation and content analysis.

The research results were found as follows; 1. Problems, Necessity of developing a model of school administration to quality school of Wat Bang Khun Thian Nok School The results were found 1) the students lack knowledge and have low learning achievement 2) Teachers have less teaching

management by using technology and integrating teaching materials. Most of the emphasis is on content rather than teaching methods 3) Equipment and technology of educational institutions are not up to date with changes and 4) Lack of learning resources Lack of resources to improve and develop equipment the place must be in a ready-to-use condition and The components of school administration to quality school consist of 1) Student quality development through online electronic media 2) Teacher quality development 3) Quality management system development 4) Teaching and learning quality development 5) Developing an environment conducive to learning and 6) promoting community participation. 2. The model of school management to quality school consists of 6 components: 1) Principle 2) Objectives 3) Components of a quality school 6 components 4) Management process to develop into a quality school 6 steps 5) Results and 6) Success Conditions 3. The results of the experiment on using the model of school administration toward quality school of Wat Bang Khun Thian Nok School, the overall quality of which was average at a very good level of performance ($\mu=4.60$, $\sigma=0.23$) 4. The evaluation results of the school management model toward the quality school of Wat Bang Khun Thian Nok School. The results were found 1) Comparison of educational quality assessment of schools under Bangkok, academic year 2020–2021, it was found that it was at a higher level of development. 2) Comparison of students have higher academic achievement scores for the academic year 2021 than the academic year 2020 3) the satisfaction of teachers, educational personnel, Board of Basic Education Institutions and the Parents Network Committee as a whole were average at a high level ($\mu=4.06$, $\sigma=0.13$)

Keywords: Development; School Administration Model; Quality School

บทนำ

ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว แต่ละประเทศมีการปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและเตรียมความพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายของกระแสโลก หลายประเทศมุ่งให้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการยกระดับศักยภาพการแข่งขัน ให้การศึกษานำไปสู่การพัฒนาคนให้มีคุณภาพ จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการจัดการศึกษาคือมุ่งพัฒนาคนให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ สามารถคิดวิเคราะห์ปัญหา มีคุณธรรม จริยธรรมที่ดีงาม (อุทุมพร สมศรี, 2560) โรงเรียนเป็นองค์การทางการศึกษาที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน กระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาโดยมีเจตนารมณ์ที่จะยกระดับคุณภาพการศึกษาและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายการพัฒนาคนในศตวรรษที่ 21 ให้มีทักษะการเรียนรู้ การอ่านออก เขียน

ได้ คิดคำนวณได้มีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการคิดแก้ปัญหา ทักษะด้านการคิดสร้างสรรค์ ทักษะการทำงานและมีความรอบรู้ พัฒนาคนให้เหมาะสมตามช่วงวัย มีค่านิยมตามบรรทัดฐานที่ดีทางสังคมเป็นคนดี มีสุขภาวะที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคมส่วนรวม โดยปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้การพัฒนาคนให้ประสบความสำเร็จและมีคุณภาพ คือ การยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ การจัดกิจกรรมกระบวนการ เรียนรู้ตามหลักสูตรอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน มีแหล่งเรียนรู้สื่อตำราเรียน นวัตกรรมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีระบบและกลไกการวัด การติดตามและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ (ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย, 2560)

โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก เปิดสอนในระดับชั้นปฐมวัยถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 การบริหารจัดการภายในโรงเรียนและการจัดการเรียนการสอนได้ยึดนโยบายของกรุงเทพมหานครเป็นแนวทางการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การดำเนินงานการเกี่ยวกับโครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียน ปีการศึกษา 2563 ด้านนักเรียน นักเรียนมีความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ การแสวงหาความรู้ รักการเรียนรู้ค่อนข้างน้อย นักเรียนใช้เทคโนโลยีในการแสวงหาความรู้ได้น้อย เนื่องจากนักเรียนขาดการควบคุมการใช้เทคโนโลยีจากผู้ปกครอง ทำให้นักเรียนใช้เทคโนโลยีในทางที่ไม่เหมาะสม นักเรียนขาดความสนใจในการใช้แหล่งเรียนรู้โดยเฉพาะการรักการอ่าน ส่งผลให้ได้รับประสบการณ์ไม่หลากหลายเท่าที่ควร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนดไว้ ด้านครู บุคลากรทางการศึกษาขาดอัตรากำลังครูในบางกลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ครูบางคนสอนไม่ตรงกับวิชาเอกที่ตนสำเร็จการศึกษาและตามความถนัดของตนเอง ครูผู้ช่วยบางคนขาดทักษะและความชำนาญในการสอน จึงมีความจำเป็นต้องเพิ่มอัตรากำลังและพัฒนาครูอย่างเร่งด่วน ด้านชุมชนและสังคม การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนมาใช้ในการจัดการศึกษายังมีส่วนร่วมน้อยและขาดการต่อเนื่อง ชุมชนขาดความตระหนักถึงโทษภัยของเทคโนโลยีสมัยใหม่ ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมเสี่ยงไปในทางที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้มีความเข้มแข็ง มีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษา และการขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการศึกษาขาดการต่อเนื่องและชัดเจน การระดมทรัพยากรจากชุมชนได้รับการสนับสนุนไม่มาก เนื่องจากประชากรในชุมชนมีรายได้น้อย ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่มีฐานะยากจน ประกอบอาชีพรับจ้าง ทำงานทั้งกลางวันและกลางคืน ทำให้ไม่มีเวลาในการสนับสนุนด้านการเรียนและพัฒนาเด็กได้อย่างต่อเนื่อง

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้นชี้ให้เห็นว่าโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก ยังไม่สามารถพัฒนาเป็นโรงเรียนคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษาที่กำหนดได้ โดยเฉพาะการใช้องค์ประกอบต่าง ๆ ในการบริหารงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรือความมีคุณภาพของโรงเรียน โดยที่เซอร์จิอวานนี (Sergiovanni, 1982) ได้สรุปคุณลักษณะโรงเรียนดีมีคุณภาพว่าควรประกอบด้วย 1) เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง 2) มีแผนงานทางวิชาการที่ดี 3) การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน 4) มีบรรยากาศสถานศึกษาในทางบวก 5) ส่งเสริมความมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันแบบเป็นกลุ่ม

6) มีการพัฒนาบุคลากรอย่างกว้างขวาง 7) ใช้ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม 8) ส่งเสริมการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 9) ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วม ซึ่งชี้ให้เห็นว่าโรงเรียนที่ดีมีคุณภาพทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ที่มีคุณภาพและเป็นกุญแจสำคัญสู่การเป็นโรงเรียนที่ดีมีคุณภาพคือ คุณภาพของการบริหารโรงเรียน รวมถึงในด้านการบริหารงานด้านวิชาการที่จะให้งานมีความสำเร็จนั้น จำเป็นต้องให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการในหลาย ๆ ด้าน จึงจะส่งผลดีต่อการพัฒนาที่มุ่งงานวิชาการ ซึ่งต้องอาศัยกระบวนการบริหารเพื่อเชื่อมโยงในขอบข่ายการบริหารงานวิชาการและในแต่ละองค์ประกอบมีส่วนที่จะเกื้อหนุนภายในระบบของงานทำให้งานสำเร็จ ย่อมมีความสัมพันธ์ของแต่ละส่วน คือ ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการต้องอาศัยให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการบริหารและเมื่อมีส่วนร่วมแล้วย่อมก่อให้เกิดกระบวนการบริหารต้องอาศัยผู้นำทางวิชาการเป็นตัวขับเคลื่อนเช่นเดียวกับความเป็นผู้นำทางวิชาการ (ธนชัย อุณอ้วน, 2564)

จากแนวคิดดังกล่าวจะเห็นได้ว่า โรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จเป็นโรงเรียนที่ดีมีคุณภาพตามมาตรฐาน ซึ่งเป็นผลมาจากองค์ประกอบของการบริหารที่มีคุณภาพนั้นมีความสำคัญยิ่งต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาและการพัฒนาโรงเรียน จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจและต้องการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก เพื่อที่จะทำให้โรงเรียนประสบความสำเร็จเป็นโรงเรียนที่ดีมีคุณภาพ เป็นที่ชื่นชอบของชุมชนและสังคม ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียนและการบริหารการศึกษาของชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก
4. เพื่อประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก

การทบทวนวรรณกรรม

ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

Mooney & Reiley (1947) ได้ให้ความหมายการบริหารสถานศึกษา หมายถึง การสรรหาหรือวิธีการดำเนินงานภายในองค์การเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ดำเนินงาน ภายในองค์การ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่องค์การกำหนด ซึ่งมีหลักที่เป็นสากลอยู่ 4 หลัก คือ 1. หลักการประสานงานซึ่งเป็น

หลักที่สำคัญที่สุดในองค์การ 2. หลักสายการบังคับบัญชา 3. หลักการแบ่งงานกันทำตามหน้าที่ ตลอดจน 4. หลักการอำนาจการ43

Greenwood (1965) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นการนำเอาทรัพยากรทางการบริหาร มาดำเนินงานภายในองค์การ ซึ่งประกอบไปด้วยปัจจัยต่าง ๆ 7 ประการ คือ บุคลากร เงิน วัสดุสิ่งของ อำนาจ เวลา กำลังใจในการทำงาน และความแตกต่าง ๆ รวมถึงประสานงาน เพื่อให้เกิด ประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

สุนันท์ รุ่งอรุณแสงทอง (2561) การบริหารสถานศึกษา คือกระบวนการดำเนินงานต่าง ๆ ในการจัด กิจกรรม ภายในสถานศึกษาโดยมีแบบแผน วิธีการและขั้นตอนในการปฏิบัติงานไว้อย่างมี ระบบและบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความสามารถ มีทักษะมีคุณธรรมและนำไปปฏิบัติในการดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุขผู้บริหาร ครู และผู้ที่ เกี่ยวข้อง ดำเนินการร่วมกัน โดยอาศัยทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการจัด การศึกษาให้ได้มากที่สุดให้เป็นไปด้วยความถูกต้องเหมาะสมมีประสิทธิภาพตามมาตรฐานที่กำหนด

สรุปว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการดำเนินงานในกิจกรรมด้านต่าง ๆ ตามภารกิจ ของสถานศึกษาโดยบุคลากรที่รับผิดชอบทางการศึกษาและผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหาร ครู องค์กรคณะบุคคลฝ่ายต่าง ๆ ชุมชน ท้องถิ่น ร่วมกันวางแผนบริหารจัดการดำเนินงานภายใน สถานศึกษาอย่างมีระบบตามระเบียบกฎเกณฑ์ กฎหมาย เพื่อให้สถานศึกษาดำเนินกิจการได้อย่างมี คุณภาพเกิดประโยชน์ต่อนักเรียน ชุมชนท้องถิ่นและสังคม ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียนและ โรงเรียนดีมีคุณภาพตามที่สังคมปรารถนาได้

ความหมายของรูปแบบ

Willer (1967) กล่าวว่ารูปแบบเป็นการสร้างมโนทัศน์ (Conceptualization) เกี่ยวกับชุดของ ปรากฏการณ์โดยอาศัยหลักการ (Rationale) ของระบบรูปนัย (Formal system) และมีจุดมุ่งหมาย เพื่อการทำให้เกิดความกระจ่างชัดของนิยาม ความสัมพันธ์ และ ประพจน์ที่เกี่ยวข้อง

ปัญญา ทองนิล (2553) ได้กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง โครงสร้างที่เกิดจากทฤษฎี ประสบการณ์ การคาดการณ์ นำเสนอในรูปของข้อความหรือแผนผัง

กล่าวโดยสรุป รูปแบบหมายถึง สิ่งที่แสดงถึงโครงสร้างของความสัมพันธ์กันขององค์ประกอบ หรือตัวแปรต่าง ๆ เพื่อช่วยให้เข้าใจถึงสิ่งต่าง ๆ ได้ง่ายและดีขึ้นโดยนำเสนอในรูปของข้อความหรือ แผนผัง

ความหมายของโรงเรียนคุณภาพ

Barth (1990) กล่าวว่า คุณภาพของโรงเรียนมาจากสภาพกัลยาณมิตรร่วมกับวิชาชีพ เพราะการ ตัดสินใจทำที่ใดดีกว่า การนำผลจากการตัดสินใจไปปฏิบัติที่ดีกว่า โรงเรียนมีระดับขวัญและกำลังใจใน ระดับสูงและผู้คนต่างไว้นับถือใจกัน การศึกษาหาความรู้ของบุคลากรในโรงเรียนที่มีพลังและไม่มีท่าที เสื่อมถอยลดน้อยลง ซึ่งมีหลักฐานแสดงว่า แรงจูงใจของนักเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

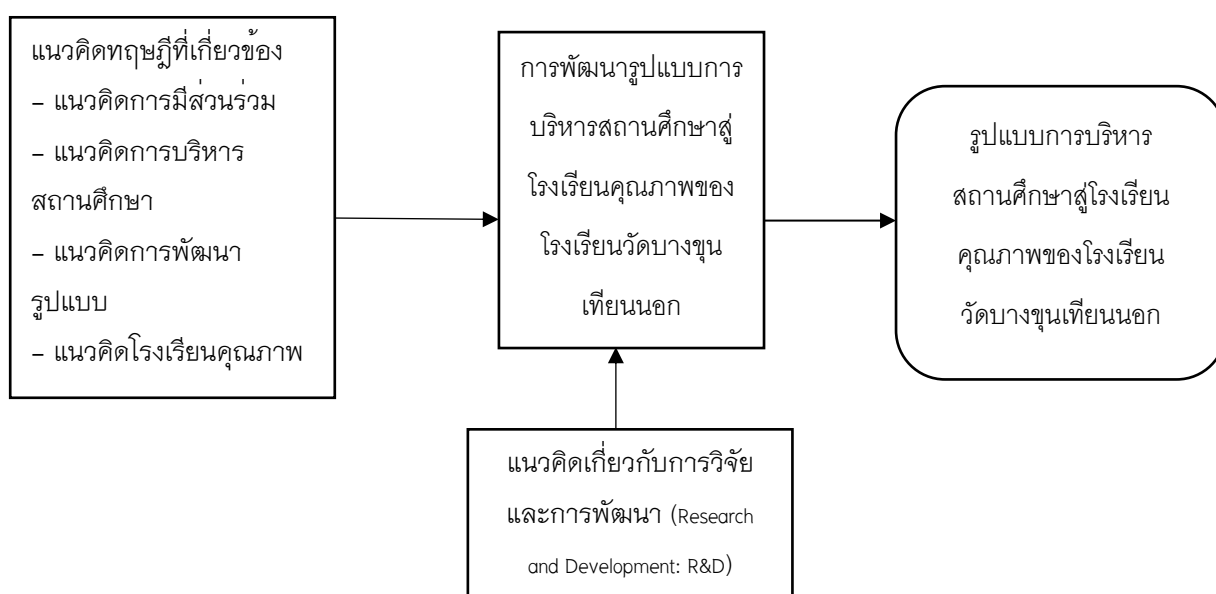
ด้วย และเห็นว่าสถาบันการศึกษาที่ดีมีคุณภาพนั้น จะต้องมึลักษณะเด่นที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องซึ่งกันและกันของผู้คนในโรงเรียน การปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันพร้อมทั้งการได้ทำงานร่วมกัน การพัฒนาสภาพการณ์มิตรร่วมวิชาชีพจึงเป็นภารกิจหนึ่งในการปรับปรุงคุณภาพโรงเรียน

ทิวต์ถ์ ศรีดำรงและคณะ (2556) โรงเรียนคุณภาพ คือ โรงเรียนที่ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการร่วมมือกันระหว่างบ้านโรงเรียนและผู้ปกครอง มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ ผู้ปกครองและชุมชนยอมรับ และมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน

กล่าวโดยสรุป โรงเรียนคุณภาพหมายถึงโรงเรียนที่มีสังคม สามารถบริหารจัดการได้เป็นอย่างดี ทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพสูงตามมาตรฐานที่กำหนดและได้รับการพัฒนาให้เป็นคนดี คนเก่ง มีทักษะในการดำรงชีวิต เป็นโรงเรียนที่ให้ความช่วยเหลือดูแลทางด้านวิชาการของชุมชนและเป็นแบบอย่างแก่โรงเรียนอื่นได้

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก โดยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม แนวคิดการบริหารสถานศึกษาและแนวคิดโรงเรียนคุณภาพ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก โดยแบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R1) เพื่อศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis) สภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ หลักการแนวคิดงานวิจัยทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อสังเคราะห์ร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก โดยจัดประชุมสนทนากลุ่ม (Focus group) สอบถามความคิดเห็นจากรองผู้อำนวยการ จำนวน 1 คน ตัวแทนครู จำนวน 8 คน ประธานเครือข่ายผู้ปกครอง จำนวน 1 คน และตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2 คน รวมจำนวน 12 คน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลและกำหนดกรอบการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ห้วงศ์การ (SWOT Analysis) และวิเคราะห์เนื้อหาจากแหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสาร วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D1) ออกแบบและพัฒนา (Design and Development) เป็นการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก การสร้าง ตรวจสอบ การพัฒนา หาคุณภาพของร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์ในขั้นตอนที่ 1 (ร่าง) รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอกเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ โดยใช้แบบตรวจสอบรูปแบบซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เกณฑ์ค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน น้อยกว่า 1.00 จึงจัดว่ารูปแบบมีความเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R2) การทดลองใช้ (Implementation) เป็นการทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก ทดลองใช้ (Implementation) ในปีการศึกษา 2564 กลุ่มประชากรที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน และ 2) ครูโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก จำนวน 25 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 26 คน เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก แบบประเมินระดับปฏิบัติการใช้รูปแบบฯ

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนาปรับปรุงรูปแบบ (Development: D2) ประเมินผล (Evaluation) เป็นการประเมินประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก กลุ่มประชากรที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน 2) ครู จำนวน 25 คน 3) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้น

พื้นฐาน จำนวน 13 คน และ 4) คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง จำนวน 8 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 47 คนเครื่องมือที่ใช้ แบบสอบถามความพึงพอใจในรูปแบบการบริหารสู่โรงเรียนคุณภาพโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ของไลเคิร์ต (Likert's rating scale) และกำหนดระดับคะแนนของช่วงน้ำหนักเป็น 5 ระดับ กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ตามแนวคิดของ เบสท์ (Best)

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหา ความจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพ ผู้เรียนขาดความรู้และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ด้านครูผู้สอนมีการจัดการเรียนการสอนด้วยการใช้เทคโนโลยี มีการบูรณาการสื่อประกอบการสอนค่อนข้างน้อย ส่วนใหญ่เน้นเนื้อหา มากกว่าวิธีสอน ด้านอุปกรณ์ เทคโนโลยีของสถานศึกษายังไม่ทันสมัย ไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและไม่เพียงพอ ด้านแหล่งเรียนรู้ยังขาดแหล่งสนับสนุนในการปรับปรุงและพัฒนาอุปกรณ์ สถานที่ให้อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้ และองค์ประกอบของการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การพัฒนาคุณภาพนักเรียน 2) การพัฒนาคุณภาพครูผู้สอน 3) การพัฒนาระบบการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ 4) การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน 5) การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และ 6) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก มีจำนวน 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ คือ การบริหารจัดการโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง 2) จุดมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาสู่โรงเรียนคุณภาพและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) องค์ประกอบของโรงเรียนคุณภาพมี 6 องค์ประกอบ 4) กระบวนการบริหารเพื่อพัฒนาสู่โรงเรียนคุณภาพ มี 6 ขั้นตอน 5) ผลผลิต ได้แก่ ผลการประเมินตนเองตามองค์ประกอบของโรงเรียนคุณภาพ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จ คือ ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาสู่โรงเรียนคุณภาพโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีบทบาทชัดเจน ลงมือปฏิบัติอย่างจริงจัง และมีการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์ที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า การประเมินผลระดับการปฏิบัติงานโดยภาพรวมตามโครงการของรูปแบบการบริหารสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก อยู่ในระดับมากที่สุด รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของผลการปฏิบัติงานตามโครงการของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก โดยภาพรวม

โครงการ	N = 26		ระดับการปฏิบัติงาน	อันดับที่
	ค่าเฉลี่ย (μ)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)		
1. โครงการพัฒนาคุณภาพนักเรียนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ระบบออนไลน์	4.56	0.41	มากที่สุด	3
2. โครงการพัฒนาคุณภาพครูผู้สอน	4.56	0.43	มากที่สุด	3
3. โครงการพัฒนาระบบการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ	4.68	0.29	มากที่สุด	2
4. โครงการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน	4.85	0.37	มากที่สุด	1
5. โครงการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้	4.48	0.44	มาก	6
6. โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน	4.50	0.51	มาก	5
รวม	4.60	0.23	มากที่สุด	

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของผลการปฏิบัติงานตามโครงการของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.60$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\sigma = 0.23$) เมื่อพิจารณาเป็นรายโครงการ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า โครงการอันดับที่ 1 คือ โครงการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.85$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\sigma = 0.37$) รองลงมาคือ อันดับที่ 2 คือ โครงการพัฒนาระบบการบริหารจัดการที่มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.68$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\sigma = 0.29$) และโครงการอันดับสุดท้ายคือ โครงการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.48$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\sigma = 0.44$) ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพของวัดบางขุนเทียนนอก พบว่า

1. การประเมินและการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับคุณภาพภายในสถานศึกษาโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก ปีการศึกษา 2563 – 2564 รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินและการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับคุณภาพภายในสถานศึกษาโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก ปีการศึกษา 2563 – 2564

องค์ประกอบการประเมิน	ปีการศึกษา 2563	ปีการศึกษา 2564
ระดับการศึกษาปฐมวัย		
มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของเด็ก	ดีเลิศ	ยอดเยี่ยม
มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ	ยอดเยี่ยม	ยอดเยี่ยม

องค์ประกอบการประเมิน	ปีการศึกษา 2563	ปีการศึกษา 2564
มาตรฐานที่ 3 การจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ	ดีเลิศ	ยอดเยี่ยม
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน		
มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน	ดีเลิศ	ยอดเยี่ยม
มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ	ยอดเยี่ยม	ยอดเยี่ยม
มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ดีเลิศ	ยอดเยี่ยม
สรุปภาพรวมของสถานศึกษา	ดีเลิศ	ยอดเยี่ยม

จากตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินระดับคุณภาพภายในโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก ปีการศึกษา 2563 กับปีการศึกษา 2564 พบว่า โดยภาพรวม ปีการศึกษา 2563 ภาพรวมของสถานศึกษามีระดับดีเลิศ ปีการศึกษา 2564 ภาพรวมของสถานศึกษา อยู่ในระดับระดับยอดเยี่ยม พบว่า อยู่ในระดับพัฒนาสูงขึ้น

2. การประเมินและการวิเคราะห์เปรียบเทียบความก้าวหน้าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก ปีการศึกษา 2563 และ 2564 รายละเอียด ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลการประเมินและการวิเคราะห์เปรียบเทียบความก้าวหน้าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก ปีการศึกษา 2563 และ 2564

กลุ่มสาระการเรียนรู้	คะแนนเฉลี่ย		ผลการพัฒนา	ลำดับที่	ระดับการพัฒนา
	2563	2564			
ภาษาไทย	85.41	89.42	4.01	2	สูงขึ้น
คณิตศาสตร์	86.67	89.07	2.40	3	สูงขึ้น
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	92.43	94.47	2.04	4	สูงขึ้น
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	87.04	88.53	1.49	5	สูงขึ้น
สุขศึกษาและพลศึกษา	97.85	97.90	0.05	7	สูงขึ้น
ศิลปะ	98.19	98.21	0.02	8	สูงขึ้น
การงานอาชีพ	94.51	95.00	0.49	6	สูงขึ้น
ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)	80.26	88.49	8.23	1	สูงขึ้น
รวมคะแนนเฉลี่ย	90.30	92.64	2.34		สูงขึ้น

จากตารางที่ 3 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ปีการศึกษา 2563 และ ปีการศึกษา 2564 โดยภาพรวม พบว่า มีผลการพัฒนาเฉลี่ย 2.34 ผลการพัฒนาสูงขึ้น

3. การประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก สำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร ตามความพึงพอใจของผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง โดยภาพรวมรายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองที่มีต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก สำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม

ผู้ให้ข้อมูล	ค่าเฉลี่ย (μ)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)	ระดับ	อันดับ
ผู้บริหารและครูโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก	4.12	0.10	มาก	2
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.22	0.13	มาก	1
คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง	3.84	0.15	มาก	3
รวม	4.06	0.13	มาก	

จากตารางที่ 4 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้บริหารและครูโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองที่มีต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย ($\mu=4.06$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\sigma=0.13$)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหา ความจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก สำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร และการวิเคราะห์องค์ประกอบของของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การพัฒนาคุณภาพนักเรียน 2) การพัฒนาคุณภาพครูผู้สอน 3) การพัฒนาระบบการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ 4) การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน 5) การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และ 6) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อร่าม วัฒนะ (2561) พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ประกอบด้วยองค์ประกอบด้านคุณภาพครูและการพัฒนาบุคลากรเครือข่ายความร่วมมือและคุณภาพนักเรียน

2. ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก ประกอบด้วยหลักการ จุดมุ่งหมาย องค์ประกอบของโรงเรียนคุณภาพ กระบวนการบริหารเพื่อพัฒนาสู่โรงเรียนคุณภาพ ผลผลิตและเงื่อนไขของความสำเร็จ ซึ่งกระบวนการบริหารเพื่อพัฒนาสู่โรงเรียนคุณภาพ มี 6 ขั้นตอน คือ 1) การเตรียมการและสร้างความเข้าใจ 2) ตรวจสอบสภาพและกำหนดเป้าหมายการพัฒนา 3) กำหนดแผนการปฏิบัติงาน 4) การดำเนินงาน 5) การกำกับ ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติ และ 6) การประเมินความเป็นโรงเรียนคุณภาพ รายงานผลและเผยแพร่ เพราะโรงเรียนมีนโยบายพัฒนาสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพ มีขั้นตอนการทำงานที่เป็นระบบมีกระบวนการ

ที่ชัดเจนและมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายเป็นอย่างดี ตลอดจนรูปแบบฯ ที่ได้นั้นได้ผ่านกระบวนการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญที่เชื่อถือได้จึงส่งผลให้รูปแบบฯ มีคุณภาพและ ความน่าเชื่อถือ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิพนธ์ แสงเนตร (2560) ได้พัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนดีศรีตำบลต้นแบบกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ สำคัญของรูปแบบ และแนวทางการนำรูปแบบไปสู่การปฏิบัติ

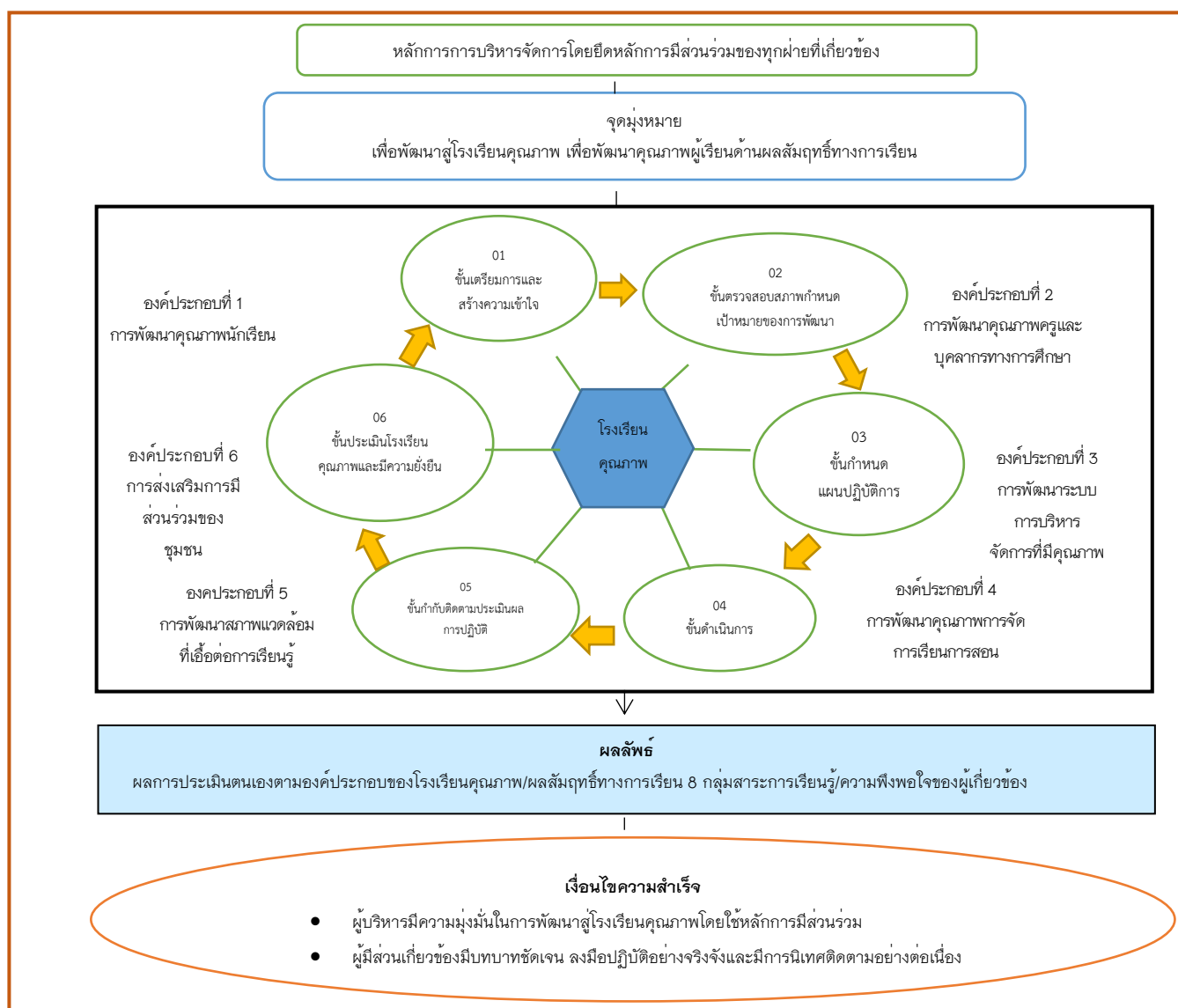
3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก พบว่าระดับผลการปฏิบัติการตามโครงการของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพและได้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันพิจารณาในการดำเนินการ การจัดทำโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ทั้งให้ข้อคิดและข้อเสนอแนะ แนวทางพัฒนาให้มีความสอดคล้องสภาพปัจจุบันและความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้อง ทำให้รูปแบบที่พัฒนาขึ้นสนองต่อความต้องการของทุกฝ่ายได้เป็นอย่างดี ผู้ปฏิบัติงานเกิดความผูกพันต่อกันและรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน การร่วมกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายและร่วมรับผิดชอบดำเนินการ รวมถึงด้านการให้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนและทันสมัย ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีอิสระที่จะรับผิดชอบไว้วางใจกัน และเต็มใจในการร่วมกันปฏิบัติงาน จึงทำให้ผลการปฏิบัติการตามโครงการของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก สำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบรรชา บุญสิงห์ (2557) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอเปือยน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับ “มาก” โดยมีด้านความผูกพันต่อกันและรู้สึกเป็นเจ้าของหน่วยงานร่วมกัน การกระจายอำนาจและการให้อำนาจในการตัดสินใจ การร่วมกำหนด วัตถุประสงค์ เป้าหมายและร่วมรับผิดชอบดำเนินการ รวมถึงด้านการให้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนและทันสมัยต่อทุกคนที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีอิสระที่จะรับผิดชอบและความสามารถดูแลตนเองได้ และไว้วางใจกัน ตามลำดับ รวมถึงแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อ ยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลเห็นความสำคัญของการ จัดการศึกษาที่มีคุณภาพ มีการจัดการองค์กรให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของ สังคมยึดหลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานการบริหาร ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีวิสัยทัศน์ร่วมกันกับ ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความเข้าใจตรงกันในทิศทาง เป้าหมาย และภาพแห่งความสำเร็จของ องค์กรส่งเสริมการร่วมคิด ร่วมปฏิบัติระหว่างผู้ปกครองชุมชนและองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

4. ผลการประเมินผลของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก สำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร พบว่า การเปรียบเทียบการประเมินคุณภาพ

การศึกษาของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2563-2564 อยู่ในระดับพัฒนา ทุกตัวบ่งชี้ ผลการเปรียบเทียบความก้าวหน้าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก สำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2563 กับปีการศึกษา 2564 โดยภาพรวมมีผลการพัฒนาเฉลี่ย 2.34 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองที่มีต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก โดยภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก ยึดหลักการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน โดยเพื่อพัฒนาโรงเรียนสู่คุณภาพและยกระดับคุณภาพผู้เรียน มีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินการที่ชัดเจน โดยมีขั้นตอนเตรียมการและสร้างความเข้าใจ ขั้นตอนตรวจสอบสภาพกำหนดเป้าหมายของการพัฒนา ขั้นตอนกำหนดแผนปฏิบัติการ ขั้นตอนดำเนินการ ขั้นตอนกำกับติดตามประเมินผลการปฏิบัติ และขั้นประเมินโรงเรียนคุณภาพ รายงานผลและเผยแพร่ รวมถึงโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดเกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องร่วมกันพิจารณา และกำหนดการจัดทำโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ สอดคล้องกับองค์ประกอบของโรงเรียนคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของประชา แสนเย็น (2558) ศึกษารูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาสู่โรงเรียนคุณภาพ พบว่า โรงเรียนมีระบบการประกันคุณภาพภายในโดยสถานศึกษาและต้นสังกัดมีรูปแบบการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมที่ทำให้จัดการศึกษาได้บรรลุเป้าหมาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนได้ส่งเสริมครูให้ได้รับการส่งเสริมการพัฒนาตนเองและการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ และได้ดำเนินการจัดหาสื่อการเรียนรู้เพื่อนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอน พัฒนา ปรับปรุงดูแลอาคารสถานที่และพัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียน และแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนสร้างความสัมพันธ์อันดีและมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันระหว่างครู นักเรียนและผู้ปกครอง

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ผลจากการวิจัยได้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย องค์ประกอบของโรงเรียนคุณภาพ กระบวนการบริหารเพื่อพัฒนาสู่โรงเรียนคุณภาพ ผลลัพธ์และเงื่อนไขความสำเร็จ ดังนี้

ภาพที่ 1 รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานของโรงเรียนเพื่อนำไปสู่คุณภาพ โดยนำไปกำหนดเป็นนโยบาย และใช้แผนเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงาน ควรสนับสนุนเครือข่าย องค์กรต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อให้มีระบบการบริหารสถานศึกษาสู่คุณภาพ ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการพัฒนาารูปแบบการบริหารโรงเรียนคุณภาพในสถานศึกษาที่อยู่ในบริบทที่แตกต่างกัน เช่น สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หรือสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน

เอกสารอ้างอิง

- ทิวดี ศิริดำรงและคณะ. (2556). การบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ: การศึกษาทฤษฎีฐานราก. *วารสารบริหารการศึกษา มศว*, 10(18), 52-60.
- ธนชัย อุณอวน. (2564). การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดส านักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4. *วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย*, 5(3), 507-518.
- ธีรศักดิ์ อุปโมยอิชัย. (2560). *พื้นฐานการจัดการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2 ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิพนธ์ แสงเนตร. (2560). การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนดีศรีตำบลต้นแบบกระทรวงศึกษาธิการ. *วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา*, 11(2), 176-185.
- บรรชา บุญสิงห์. (2556). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเป็ลย้อยน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ประชา แสนเย็น. (2558). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก (ดุษฎ์นิพนธ์การศึกษาดุษฎ์บัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปัญญา ทองนิล. (2554). *รูปแบบการพัฒนาศมรรถภาพการสอนโดยการบูรณาการแบบสอดแทรกสำหรับนักศึกษาครูเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน* (ดุษฎ์นิพนธ์ปรัชญาดุษฎ์บัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุนันท์ รุ่งอรุณแสงทอง. (2561). *การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดประสิทธิภาพ* (ดุษฎ์นิพนธ์ปรัชญาดุษฎ์บัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อร่าม วัฒนะ. (2561). *รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด* (ดุษฎ์นิพนธ์ครุศาสตรดุษฎ์บัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- อุทุมพร สมศรี. (2560). *การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอละอุ่น จังหวัดระนอง. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8 เสนอที่มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*.
- Barth, Roland S. (1991). *Improving School from Within: Teachers, Parents and Principals Can Make the Difference*. San Francisco: Jossey-Bass Publishers.

- Greenwood, W. T. (1965). *Management and Organizational Behavior*. Ohio: South Western.
- Hoy, W. K. & Miskel, C. G. (1991). *Education Administration: Theory, Research and Practice*. (4th ed). Singapore: McGraw–Hill.
- Mooney, J.D. and Reiley, A.C. (1947). *The principles of Organization*. New York: Harper.
- Sergiovanni, T. (1982). Ten Principles of Quality Leadership. *Educational Leadership*, 6(50), 331–339.
- Willer, D. (1967). *Scientific Sociology: Theory and Method*. Englewood Cliff, N.J.: Prentice–Hall.